

Wstęp

Internet stał się jedną z podstawowych przestrzeni organizujących współczesne życie społeczne, ekonomiczne i polityczne. Nie jest on już wyłącznie narzędziem komunikacji, lecz środowiskiem, w którym kształtują się relacje społeczne, tożsamości jednostek, mechanizmy wpływu oraz nowe formy władzy. Z tego względu Internet stanowi dziś przedmiot równoczesnego zainteresowania wielu dyscyplin naukowych. Jest to przestrzeń zarówno regulacji normatywnej, jak i obszar dynamicznych procesów społecznych, które wymykają się tradycyjnym kategoriom.

Rozwój platform internetowych, mediów społecznościowych oraz systemów opartych na sztucznej inteligencji doprowadził do głębokiej transformacji sposobów komunikowania się, pozyskiwania informacji i uczestnictwa w sferze publicznej. Algorytmizacja przekazu, personalizacja treści oraz ekonomia uwagi wpływają na strukturę debaty publicznej, sprzyjając zarówno nowym formom partycypacji, jak i zjawiskom dezinformacji, polaryzacji oraz manipulacji informacyjnej. W konsekwencji prawo staje wobec wyzwania regulowania nie tylko infrastruktury Internetu, lecz także społecznych skutków jego funkcjonowania, w tym relacji władzy pomiędzy państwem, podmiotami prywatnymi i użytkownikami sieci.

Niniejszy numer czasopisma *dot.pl* podejmuje próbę interdyscyplinarnej analizy Internetu jako przestrzeni społecznie konstruowanej i prawnie regulowanej. Zaprezentowane artykuły ukazują, w jaki sposób technologie cyfrowe wpływają na procesy socjalizacji, formowanie opinii publicznej oraz redefinicję granic prywatności i autonomii jednostki. Szczególne miejsce zajmują rozważania dotyczące roli sztucznej inteligencji w komunikacji internetowej, w tym jej znaczenia dla rozpowszechniania teorii spiskowych, kształtowania narracji politycznych oraz utrwalania asymetrii informacyjnych.

Równocześnie autorzy podejmują zagadnienia związane z bezpieczeństwem Internetu i jego wykorzystywaniem jako narzędzia oddziaływania

politycznego oraz społecznego. Analizy konfliktów hybrydowych, „sharp power”, państwowego nadzoru oraz cyfrowej dyplomacji wskazują, że Internet stał się istotnym polem rywalizacji państw i aktorów pozapaństwowych. Rodzi to pytania o legitymizację władzy, zakres dopuszczalnej kontroli oraz społeczną akceptację dla działań podejmowanych w imię bezpieczeństwa.

Istotnym wątkiem numeru są również regulacje prawne odnoszące się do funkcjonowania Internetu, w tym normy z zakresu cyberbezpieczeństwa, ochrony danych oraz treści cyfrowych. Analiza dyrektywy NIS 2 oraz zagadnień związanych z ochroną własności intelektualnej w sieci ukazuje napięcie pomiędzy potrzebą stabilności i ochrony porządku prawnego a dynamiką praktyk społecznych użytkowników Internetu. Prawo, aby zachować skuteczność, musi uwzględniać społeczne uwarunkowania technologii, a jednocześnie wyznaczać ramy odpowiedzialnego korzystania z cyfrowej przestrzeni.

Zgromadzone w niniejszym numerze artykuły potwierdzają, że Internet jako zjawisko społeczno-prawne wymaga pogłębionej refleksji interdyscyplinarnej. Połączenie wielu perspektyw pozwala nie tylko lepiej zrozumieć mechanizmy funkcjonowania świata cyfrowego, lecz także formułować bardziej adekwatne i społecznie osadzone rozwiązania regulacyjne. W tym sensie niniejszy numer *dot.pl* stanowi istotny głos w debacie nad przyszłością Internetu jako przestrzeni wolności, kontroli i odpowiedzialności.

Prof. dr hab. Katarzyna Chałubińska-Jentkiewicz

Dr hab. Urszula Soler

Redaktorki Naczelne